

DELAVEC- DELAVCU!

Glasilo delovne skupnosti
podjetja TERMIT domžale

ŠTEVILKA 32 – SEPTEMBER 1978

DELA VEC- DELAVCI

Glasilo kolektiva
"TERMIT" Domžale

Ureja uredniški odbor

Sedušak Boris - urednik

Habjan Marija
Janežič ing. Peter
Jerman Jože
Lovrač Joži
Mazaj Milan
Urbanija Anton
Zupanc Olga

Organizacijski odbor

Sedušak Boris
Habjan Marija
Zupanc Olga

ZA DVOJNO ČRTO

V prilogi današnjega glasila
vam posredujemo tudi osnutek
"Pravilnika o stanovanjskih
posejilih".

Vse pripombe, ki jih imate
na ta osnutek pošljite tov.
Blejcu.

Prosimo, da pripombe pošljete
čimprej !

Ur.

DO je v prvem polletju letošnjega leta realizirala 68.550 ton ali 91,98 %
gotovih proizvodov. Vrednostni plan pa je bil dosežen v višini
45.288.820,40 din ali 119,38 %.

Doseganje količinskega in vrednostnega plana ter plana delovne sile po
TOZD pa je naslednje:

Po končini

TOZD	Plan I. pol. 78	Doseženo I. pol. 78	Index
- Peskokopi	69.738	68.551	91,14
- Ilovs	2.750	3.119	113,40

Po mnenju Izvršnega sveta SRS sekretariata za informacije
št. 421 - 1/72 je glasilo oproščeno prometnega davka.

POLLETNO POROČILO

V smislu sprejetih sklepov samoupravnih organov in določil Zakona o združenem delu smo s 1.1.1978 ustanovili v okviru delovne organizacije "Termit" Domžale dve temeljni organizaciji združenega dela:

- TOZD Peskokopi Moravče
- TOZD Ilpos Ihan

z delovno skupnostjo skupnih služb.

Celotno poslovanje se je odvijalo v okviru sprejetelega proizvodnega programa preko skupnega žiro računa delovne organizad je z interno evidenco gibanja denarnih sredstev po posameznih TOZD.

Iz navedenih razlogov je sestavljen polletni obračun po posameznih TOZD in DO kot celote na predpisanih obrazcih:

- bilanca uspeha
- posebni podatki k poslovnemu rezultatu med letom
- dopolnilni podatki k poslovnemu rezultatu med letom

ter analizo poslovanja z ostalimi prilogami, ki detalneje prikazujejo poslovanje prvega polletja 1978.

Realizacija plana

DO je v prvem polletju letošnjega leta realizirala 66.680 ton ali 91,99 % gotovih proizvodov. Vrednostni plan pa je bil dosežen v višini 45.268.820,40 din ali 119,38 %.

Doseganje količinskega in vrednostnega plana ter plana delovne sile po TOZD pa je naslednja:

Po količini

TOZD	Plan I. poll. 78	Doseženo I. poll. 78	Index
- Peskokopi	69.738	63.561	91,14
- Ilpos	2.750	3.119	113,40
DO	ton 72.488	66.680	91,99

Po vrednosti
- po fakturirani realizaciji

TOZD	Plan I. poll. 78	Doseženo I. poll. 78	Index
- Peskokopi	22.440.000,00	25.817.787,00	115,05
- Ilpos	15.480.000,00	19.451.033,40	125,65
DO	37.920.000,00	45.268.820,40	119,38

- po plačani realizaciji

TOZD	Plan I. poll. 78	Doseženo I. poll. 78	Index
- Peskokopi	22.440.000,00	27.110.468,95	120,81
- Ilpos	15.480.000,00	19.836.832,50	128,14
DO	37.920.000,00	46.947.301,45	123,81

Po delovni sili

TOZD	Plan	Zaposleni	Index
Skupne službe	30	30	100
- Peskokopi	98	93	94,90
- Ilpos	74	73	98,65
DO	202	196	97,03

V TOZD Peskokopi je vrednostna proizvodnja zadovoljivo presežena, kar je dokaz, da se na tržišču plasirajo proizvodi z višjo predelavo kot so suhi in oplaščeni peski.

Proizvodnja v TOZD Ilpos obsega širok asortiman pomožnih livarskih sredstev. Nadaljni porast barvne metalurgije in zahtevnost tržišča je izredno pomembna. Skladno reševanje nabavne, proizvodne in prodajne politike nam daje v tem TOZD-u dokaj ugodne poslovne rezultate.

Primerjalna analiza

Iz primerjalnih podatkov letošnjega polletja dobimo naslednje rezultate:

Po količini

TOZD	Dosežena realizacija		Index
	I. poll. 1977	I. poll. 1978	
- Peskokopi	65.384	63.561	97,21
- Ilpos	2.855	3.119	109,25
DO	68.239	66.680	97,72

Po vrednosti

- po fakturirani realizaciji

TOZD	Dosežena realizacija		Index
	I. poll. 1977	I. poll. 1978	
- Peskokopi	18.784.736,30	25.817.787,00	137,44
- Ilpos	17.160.852,35	19.451.033,40	113,34
DO	35.945.588,65	45.268.820,40	125,94

- po plačani realizaciji

TOZD	Dosežena realizacija		Index
	I. poll. 1977	I. poll. 1978	
- Peskokopi	18.248.184,00	27.110.468,95	157,18
- Ilpos	16.029.770,50	19.836.832,40	123,74
DO	33.277.954,50	46.947.301,45	141,08

Po delovni sili

TOZD	Z a p o s l e n i		Index
	I. poll. 1977	I. poll. 1978	
Skupne službe	26	30	115,38
- Peskokopi	92	93	101,09
- Ilpos	71	73	102,87
DO	189	196	103,70

Primerjalne tabele dosežene realizacije oz. proizvodnje v lanskem in letošnjem obdobju nam pokažejo naslednje rezultate:

1. da je količinska proizvodnja dosežena z 97,72 %
2. da je vrednostna realizacija dosežena z:
 - a/ po fakturirani realizaciji z 125,94 %
 - b/ po plačani realizaciji z 141,08 %
3. da je delovna sila dosežena z 103,70 %.

Primerjava dohodka prvega polletja letošnjega leta z lanskim obdobjem

Za primerjavo poslovnih rezultatov poslovanja podajamo primerjavo celotnega prihodka in poslovnih stroškov v primerjavi z lanskim obdobjem in sicer:

Struktura	R e a l i z i r a n o		Index
	I. poll. 1977	I. poll. 1978	
Celotni prihodek	34.335.501,45	50.925.983,10	148,32
Porabljena sredstva	19.943.430,65	27.366.425,47	137,22
D o h o d e k	14.392.070,80	23.559.557,63	163,70

Nadaljni porast celotnega prihodka in porabljenih sredstev v primerjalnem obdobju je ugodno vplival na ustvarjeni dohodek.

Dohodek v višini 23.559.557,63 je v primerjavi z lanskim obdobjem porasel za 63,70 % in je rezultat boljšega poslovanja in večje prizadevnosti celotnega kolektiva.

Po kritju prispevkov iz dohodka samoupravnim interesnim skupnostim ter drugim po zakonu določenim družbenim dejavnostim znaša čisti dohodek 15.325.511,26, kar predstavlja razpoložljiva finančna sredstva za kritje osebnih dohodkov in ostalih skladov.

Na splošno lahko zaključimo, da je bilo poslovanje v tem obdobju uspešno in da je DO realizirala oz. prekoračila predvideni družbeni plan za I. polletje 1978, saj je iz dohodka krila vse obveznosti in amortizacijo iznad minimalnih stopenj v višini 878.175,35 din (TOZD Peskokopi din 565.618,70, TOZD Ilpos din 312.556,65) ter obračunane obresti od investicijskih posojil v višini 1.454.874,45 din (TOZD Peskokopi).

Ugotavljanje in delitev celotnega prihodka in dohodka

Delitev celotnega prihodka v polletnem obdobju letošnjega leta je DO izvajala v smislu sprejetega sklepa organov delavskega samoupravljanja in novih gospodarskih predpisov.

Ustvarjena sredstva dohodka in njihova razdelitev so prikazana v naslednjem pregledu:

Naziv	z n e s e k	Udeležba
Celotni prihodek	50.925.983, 10	100
Porabljena sredstva	27.366.425, 47	53, 74
D o h o d e k	23.559.557, 63	46, 26

Dohodek	23.559.557, 63	100
Prispev. iz doh. samoupr. inter. skup. ter prisp. drug. po zakonu določ. družb. dej.	- 8.234.046, 37	34, 95
Čisti dohodek	15.325.511, 26	
del ČD za OD	11.453.668, 85	48, 62
del ČD za stan. gradnjo	728.652, 05	3, 09
del ČD za neposr. svob. menjavo dela	24.900, 00	0, 11
Razporeditev dela ČD za izbolj. in razširitev material. osnove dela in rezerv:	<u>3.118.290, 36</u>	
del ČD za poslovni sklad	1.639.646, 99	6, 96
del ČD za posoj. skladi feder. in kredit. hitrej. razvoja	116.788, 20	0, 49
del ČD za skupno porabo	834.799, 52	3, 54
del ČD za rezervni sklad	527.055, 65	2, 24

Iz pregleda je razvidno, da je DO v celoti razporedila čisti dohodek in pokrila sredstva za osebno in skupno porabo ter sredstva za izboljšanje materialne osnove dela in rezerv.

Povprečno izplačani neto OD na zaposlenega v I. polletju letošnjega leta znaša 6.351,02 (TOZD Peskokopi 6.430,48, TOZD Ilpos 5.858,63 din) in je rezultat dosežene produktivnosti dela in ustvarjenega dohodka.

Kosmač Irena

IZVLEČEK POLLETNEGA POROČILA

Zbori delovnih ljudi in delavski sveti po temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb so v mesecu juliju potrdili polletno poročilo o poslovanju delovne organizacije. Polletno poročilo je torej za nami, zato ni odveč, da ga nekoliko v skrajšani obliki predstavimo vsem zaposlenim in da si ga vsi malo pobliže ogledamo. Primerjali bomo podatke z istim obdobjem prejšnjega leta in z načrtovanimi postavkami za letošnje polletje. Zaradi enostavnejšega pregleda ne bi navajali podatkov v absolutnih številih, marveč bomo skušali prikazati gibanje poslovanja v relativnih številih - indeksih.

Z letošnjim letom smo po temeljiti analizi prešli na spremljanje rezultatov poslovanja po temeljnih organizacijah združenega dela. Tak način spremljanja je vsekakor učinkovit, saj nam jasno prikaže sliko poslovanja vsake temeljne organizacije posebej, kakor tudi sliko celotne delovne organizacije. Omogoča nam podrobnejši pregled posameznih postavk, kakor gibanje proizvodnje, prodaje in rezultatov poslovanja. V organizacijski strukturi smo torej dosegli viden napredek, ki se mora odraziti tudi v boljšem finančnem uspehu poslovanja posameznih temeljnih organizacij, kakor celotne organizacije.

Najprej bi si ogledali podatke za TOZD Peskokopi. Rezultati sicer niso najbolj ugodni, predno pa bi prešli na analizo najbolj perečih postavk, si oglejmo naslednjo tabelo:

	1978/1977	1978 / plan
Fizični obseg proizvodnje	97	91
Vrednostni obseg proizv.	142	114
Število zaposlenih	101	95
Celotni prihodek	153	123
Porabljena sredstva	147	119
Dohodek	161	128
Ostanek čistega dohodka	99	-

Povpr. izplač. OD na zaposlenega je znašal 6.430,48 din

Iz razpoložljivih podatkov ni težko ugotoviti, da se je fizični obseg proizvodnje napram istem razdobju prejšnjega leta zmanjšal za 3 %, količinski plan, pa je bil dosežen z 91 %. Vzroke takega zmanjšanja pa bi morali iskati predvsem v sami proizvodnji, odnosno pogojih proizvodnje, ne pa

v sami prodaji proizvodov. Zaskrbljujoče je dejstvo v realizaciji plana, saj se vprašanje realne postavitve plana postavlja kar samo od sebe. Verjetno pri sprejemanju plana niso bile upoštevane realne zmogljivosti proizvodnje, vendar lahko vsaj upamo, da bodo do konca leta nadoknadili zamujeno.

Kako pomembna je izpolnitev plana, občutimo predvsem delavci, ki opravljamo tako imenovano režijsko delo. Delavci, ki opravljajo normirano delo so v boljšem položaju, zato smo mišljenja, da bi morali imeti vsi zaposleni enake pogoje pri pridobivanju osebnih dohodkov.

Naj omenimo še podatek, da bi bil lahko dohodek ob polletju za najmanj 12 % večji, če bi obseg proizvodnje ostal na istem nivoju kot v prejšnjem letu.

Pa poglejmo še podatke za TOZD Ilpos. Slika obsega proizvodnje je nekoliko ugodnejša, saj smo presegli obseg tako vrednostne kakor fizične realizacije napram istem obdobju prejšnjega leta in napram načrtovanim vrednostim. Tabela izgleda takole:

	1978/1977	1978/plan
Fizični obseg proizvodnje	109	113
Vrednostni obseg proizv.	116	128
Število zaposlenih	103	99
Celotni prihodek	123	130
Porabljena sredstva	122	131
Dohodek	126	129
Ostaneček čistega dohodka	99	-
Povprečno izplačani OD na zaposlenega je znašal 5.858,63 din		

Iz tabele lahko razberemo, da se je fizični obseg proizvodnje povečal napram lanskemu letu za 9 %, medtem ko se je vrednostni obseg povečal za 16 %. Rezultat vsklajenega povečanja gre predvsem na račun proizvodnje proizvodov večje vrednosti.

Zavedajmo se, da obstoječi prikaz ne pove veliko. Uporabiti bi namreč morali še uveljavljene kazalce poslovnega uspeha v primerjavi z obema obdobjema - razdobjema. Upajmo, da bomo članom delovne organizacije obstoječe kazalce posredovali ob ugodnejši priliki.

Savo Žorž

o investiciji

Strokovna komisija, ki jo je imenovala Gospodarska zbornica Slovenije je v svojih zaključkih že meseca januarja 1978 predlagala, da se investicijski programi TOZD Peskokopi združijo v enovit program, ker bo le tako zagotovljeno nadaljno uspešno ekonomsko poslovanje. Strokovne službe podjetja so nato na podlagi gradiva in poročila komisije in novih podatkov pripravile novo finančno konstrukcijo kompletne investicije, ki znaša 169.282.383,00 din. Od tega pa je zagotovljenih že 52.578.277,00 din in sicer v glavnem za izvedbo pripravljanih del, nabavo opreme za separacijo in sušilnico peska in delno tudi za nov obrat kislih mas in malt. Enovit program pa obravnava še investicijo za izgradnjo novega obrata oplaščenih peskov in obrata filtracije, to je nadaljna predelava pridobljenega mulja pri separiranju peska. Za dokončno realizacijo vseh teh programov je potrebno še zagotoviti 116.704.606,00 din. Kako zagotoviti manjkajoča finančna sredstva za dokončno realizacijo celokupnega programa je bil problem, ki je bil obravnavan na raznih sestankih s potrošniki, izvajalci investicijskih del in na organih družbeno-političnih skupnosti v občini in republiki. 15. maja je Republiški sekretariat za industrijo v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije imenoval posebno delovno skupino, ki so jo sestavljali predstavniki Republiškega sekretariata za industrijo, Gospodarska zbornica, livarn, železarn, itd. Delo komisije je vodil direktor Rudarskega inštituta Ljubljana ing. Bajželj Uroš.

Naloga te komisije oziroma delovne skupine je bila, da pripravi predlog kako naj se zagotovijo še potrebna finančna sredstva za dokončanje izgradnje in razširitve proizvodnih kapacitet v TOZD Peskokopi.

Delovna skupina se je sestala v kompletni sestavi 29., 30.5. in 7.6.1978 v Domžalah in pripravila besedilo iz katerega je razvidna potreba izgradnje, ugotovila sedanje stanje in izdelala predlog za dokončno izgradnjo investicij.

V ta namen je tudi pripravila Osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za razširitev proizvodnih kapacitet v TOZD Peskokopi, DO TERMIT. Delovna skupina je svoje delo v obliki elaborata posredovala Republiškemu sekretariatu za industrijo, ki je dne 26.6.1978 sklical v prostorih Izvršnega sveta Slovenije sestanek z vsemi zainteresiranimi za sovlaganje v investicijo v TERMIT-u in predstavniki Gospodarske zbornice, Sob Domžale ter LB. Na tem sestanku so sodelovali skoraj vsi vabljeni in mu je prisostvoval tudi Rep. sekretar za industrijo ing. Tone Kovič. Sestanek je vodil namestnik Rep. sekretarja Andrej Miklavčič, in je uvodoma poudaril, da je namen sestanka ugotoviti zainteresiranost potrošnikov livarskega peska in ostalih proizvodov za sovlaganje v investicijski program podjetja TERMIT. Predstavniki Livarn in Združenih slovenskih železarn so na tem sestanku v glavnem vsi podprli

predloženo akcijo za realizacijo investicije v TOZD Peskokopi razen Litostroja iz Ljubljane, ki po izjavi njegovega zastopnika ni zainteresiran sovlagati v TOZD Peskokopi iz razloga, ker moravško nahajališče ne nudi njemu tisti asortiman peska, ki ga potrebuje.

Potrošniki so zahtevali zagotovilo za kvaliteto in količine peska po rekonstrukciji. Na tem sestanku je bil tudi sprejet načrt za dokončno sprejetje predloženega samoupravnega sporazuma, ki naj bi bil sprejet in podpisan v mesecu oktobru 1978. V tem času bodo zainteresirani predlog samoupravnega sporazuma obravnavali na zborih delovnih ljudi in zagotovili način plačila samo - udeležbe pri vlaganju.

V predlogu samoupravnega sporazuma je bilo prvotno predvidenih 19 organizacij združenega dela kot sovlagatelji v investicijo. Ta seznam ni dokončen in ga bo potrebno z ozirom na določeno odstopanje v količinah dopolniti, če hočemo zagotoviti dovolj sredstev.

Delež sovlagateljev je določen na predlog del. skupine po posebnem ključu in je v odvisnosti od prijavljenih količin posameznih proizvodov in od vrednosti manjkajočih sredstev za dokončanje investicije za določen proizvod. Najmočnejše so zastopane pri tem Združene slovenske železarne in sicer je vrednost njihove soudeležbe 29.359.284,00 din. Na tak način bo zagotovljenih 99.326.449,00 din. Razliko v višini 19.308.157,00 din pa bo potrebno zagotoviti iz dodatnega kredita LB TOZD-u Peskokopi. Vložena sredstva potrošnikov preko interesne skupnosti (KLP) se upoštevajo v združevanju sredstev in znašajo skupaj sredstva za združevanje 113.634.606,00 din.

TOZD Peskokopi po tem predlogu združuje cca 68.900.000,00 din. Skupno vložena sredstva v TOZD Peskokopi pa bodo po izvršeni investiciji znašala 186.500.000,00 din. Delitev dohodka bo po samoupravnem sporazumu v sorazmerju glede na višino vloženi sredstev vse dotlej, dokler ne bodo izplačane obveznosti, ki izvirajo iz vloženi sredstev. Predvideno je, da prvih pet let po obratovanju investicije ne bo potrebno vračati združenih sredstev in sicer se ta pričnejo vračati šele 6 leto. Sredstva se združujejo za dobo 15 let, kar predstavlja ugodnost za TOZD Peskokopi glede ekonomičnosti poslovanja.

V zvezi s predloženim gradivom, ki ga je pripravila del. skupina in zapisnikom s sestanka dne 26.6.1978 morajo tudi samoupravni organi podjetja in TOZD Peskokopi izreči svoja stališča. Predvideno je, da bo v slučaju sprejema samoupravnega sporazuma s strani vseh udeležencev v mesecu oktobru, moč zagotoviti manjkajoča sredstva do konca leta 1978 ali pa v začetku leta 1979. Program izgradnje predvideva, da bo izgradnja dokončana v 24 mesecih po zagotovitvi fin. sredstev. Da pa investicija ne bi popolnoma zastala je bilo dogovorjeno, da bo TERMIT Domžale pridobil pri Temeljni banki Domžale premostitveni kredit s katerim se bo zagotovilo nadaljevanje že začete fazne izgradnje.

Za izvajanje investicij bo moralo podjetje sporazumno s sovlagatelji imenovati posebno investicijsko grupo strokovnjakov, ki jo naj bi vodil predstavnik Slovenskih železarn. Z to grupo naj bi se zagotovila kvaliteta izgradnje v predvidenem roku.

Ugotovljeno je, da je predlog Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za razširitev proizvodnih kapacitet v TOZD Peskokopi edina možna oblika, da se v kratkem času v celoti zagotovijo vsa sredstva za dokončno izgradnjo investicij.

Investicijska skupina

ново s separacije

Problemi, nastali vsled nekvalitetnih livarskih peskov oziroma vsled prevelike vsebnosti prahu v njih, so narekovali čimprejše ukrepanje : izboljšati je bilo vsaj kvaliteto liv. peska MPSP - 1, ki predstavlja količinsko glavni finalni proizvod !

Po večkratnih včasih celo preveč žolčnih diskusijah strokovnih služb, smo končno le pristopili k realizaciji rešitve problema : v rekordnih dveh dneh smo delno rekonstruirali separacijo, oziroma demontirali neodgovarjajočo, montirali pa tisto strojno tehnološko opremo, ki naj bi po naših pričakovanjih ustrezala za doseganje boljše kvalitete posameznih livarskih peskov.

Pri rekonstrukciji smi sicer vgradili del strojno-tehnološke opreme, namenjene poznejši novogradnji /klasifikatorja in črpačka/, vendar pa je večino opreme le izdelala ključavničarska ekipa delavnice v Domžalah - in to povsem zadovoljivo !

Rezultati rekonstrukcije so, seveda v pozitivnem smislu, preseгли vsa pričakovanja s tem, da so peskom praktično odvzete frakcije izpod 0,1 mm /kar ocenjujemo kot prah, ki je v livarstvu še posebno nezaželen/, je izboljšana kvaliteta vseh pranih, s tem pa tudi sušenih peskov !

Glavno je, da so z montažo navedene opreme, oziroma z izboljšanjem tehnološkega procesa separiranja odpravljene reklamacije, ki so bile v zadnjem času vse številnejše.

To je torej glavno ! Zanimivo pa je naslednje : tako pri načrtovanju tehnološke rešitve, kot tudi pri montaži sami, je z vso svojo vplivnostjo kot gonilna sila sodeloval tudi tov. direktor !

Olga Zupanc

ZVEZA SINDIKATOV NAJŠIRŠA DRUŽBENOPOLITIČNA ORGANIZACIJA DELAVSKEGA RAZREDA

Le še dobra dva meseca nas ločita od devetega kongresa Zveze sindikatov Slovenije in nekaj več do osmega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bosta konkretizirala naloge zveze sindikatov in določila nadaljno smer delovanja v boju delavskega razreda za razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, in političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Ta čas so v sindikalnih organizacijah in organih v javni razpravi osnutki dokumentov, ki jih boste za naslednje štiriletno obdobje sprejela oba kongresa. Če prav je čas letnih dopustov pa z javno razpravo o teh dokumentih ne bi smeli odlašati, saj bo razprava za slovenski kongres morala biti zaključena do sredine septembra za jugoslovanskega pa do 10. oktobra. Kajti razprava ne bi smela skleniti v organih zveze sindikatov, temveč bi morala zajeti vse delavce v osnovnih organizacijah zveze sindikatov. Kajti pri tem ne gre za razpravo o osnutkih dokumentov ločeno od konkretnega dogajanja v organizacijah in združenem delu nasploh, temveč za konkretno soočenje, koliko v konkretnih sredinah v minulih štirih letih uspeli uresničiti stališče in sklepe zadnjih kongresov ter določila ustave in zakona o združenem delu.

Tak pristop k javni razpravi o osnutkih dokumentov pa pomeni istočasno narediti konkretno analizo stanja in kritično ter samokritično ugotoviti in oceniti dosežene rezultate. Prav gotovo bi v splošnem lahko z vidika doseženih rezultatov minulo štiriletno obdobje ocenili kot najuspešnejše obdobje v povojnem razvoju naše države. K tem rezultatom pa je nedvomno pomembno prispevala zveza sindikatov, predvsem v pogledu razvoja in gradiva celovitega sistema samoupravljanja na osnovi ustavnih določil in zakona o združenem delu. Seveda pa se bodo morale osnovne organizacije zveze sindikatov predvsem soočiti tudi s tem, v tolikšni meri so uspeli uresničiti svojo ustavno vlogo v družbenoekonomskih odnosih in samoupravni demokraciji. Kajti z ustavo in zakonom o združenem delu so sindikati dobili veliko močnejšo vlogo in veliko širše področje nalog. Še več, kakor pravi tovariš Edvard Kardelj "da je vloga sindikatov vgrajena v mehanizem družbenoekonomskih odnosov kot bistvena in neločljiva oblika teh odnosov".

Tako vlogo zveze sindikatov opredeljuje tudi osnutek statuta Zveze sindikatov Slovenije, ki je prav tako v razpravi in ki v svojem uvodu poudarja.

"Zveza sindikatov Slovenije je enotna in najširša družbenopolitična organizacija delavskega razreda. V njej se organizirajo delavci, da bi lahko izražali in uveljavili svoje posamične in posebne interese ter jih usklajevali

s skupnimi in splošnimi interesi delavskega razreda kot celote. Zveze sindikatov deluje tako, da krepí enotnost delavskega razreda in prispeva k uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov in samoupravnih ter drugih pravic delavcev na vseh področjih družbenega dela. Kot družbenopolitična organizacija delavcev in delavskega razreda se zveza sindikatov bori za uveljavitev takšnega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka, ki mu zagotavlja, da s tem, ko dela s sredstvi v družbeni lasti, neposredno in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi v združenem delu odloča o vseh zadevah družbene reprodukcije. Zveza sindikatov si na tej podlagi prizadeba, da bi delavci v razmerah in odnosih medsebojne odvisnosti odgovornosti, solidarnosti uresničevali svoje osebne in družbene interese, uživali sadove svojega živega in minulega dela ter pridobitve splošnega materialnega in družbenega napredka in da bi zadovoljevali svoje osebne in družbene potrebe ter razvijali svojo delovno in ustvarjalno sposobnost".

Če bomo v razpravah v osnovnih organizacijah izhajali iz take vloge zveze sindikatov, potem bomo v mnogih primerih morali ugotoviti, da bodo potrebna še velika prizadevanja, da bodo osnovne organizacije resnično postale temeljna oblika političnega organiziranja in delovanja delavcev v zvezi sindikatov. Osnutek statuta Zveze sindikatov Slovenije izredno veliko pozornost namenja osnovnim organizacijam in konkretno opredeljuje njihovo vlogo in naloge.

Če bi poskušali s tega vidika ocenjevati delo in vlogo osnovnih organizacij v TERMITU potem bomo v mnogih primerih morali priznati, da osnovne organizacije še nimajo tega položaja in vloge. Še mnogo preveč je praktičnega - načelnega in nenačrtnega delovanja ter ponavljanja znanih stališč, premalo pa kreativnega političnega delovanja pri uresničevanju družbenoekonomskih odnosov in samoupravne demokracije, dohodkovnih odnosov, svobodne menjave dela, pri varstvu samoupravnih pravic, združevanju dela in sredstev in podobno. Osnovne organizacije so premalo prisotne v boju za uresničevanje planskih obveznosti za povečanje produktivnosti dela, samoupravno planiranje za smotrno izkoriščanje sredstev za proizvodnjo, za modernizacijo procesa proizvodnje. Mnogokrat ne opredeljujejo svojih političnih stališč do pomembnih vprašanj, ki zadevajo delo in življenje delavcev ter se za stališča tudi borijo v samoupravnih odločitvah. Tu so še vprašanja za mlade delavce, za specifične probleme zaposlenih žensk, skrbi za usposabljanje delavcev za samoupravljanje, za njihove kulturne potrebe, za hitrejšo podružbljanje ljudske obrambe in družbene samozaščite in drugo.

Osnovne organizacije zveze sindikatov so bile doslej le preveč s svojim delom usmerjene k svojim notranjim problemom, to je problemom temeljnih

organizacij združenega dela in delovnih skupnosti. V tej zvezi Edvard Kardelj pravi : "Sindikati se do samoupravnega združenega dela ne more obnašati kot zunanji faktor, ki zavzema samo politično stališče, ampak mora stalno spodbujati delavce in jih usmerjati, da čim aktivneje sodelujejo v upravljanju celote združenega dela. Sindikat mora delavcem pojasnjevati, kako in koliko se jim osebni dohodki spreminjajo na podlagi produktivnosti združenega dela in celotnega družbenega dohodka, kako in koliko pa na podlagi njihovih posameznih delovnih rezultatov. Sindikat mora torej s svojimi akcijami zajemati celoto združenega dela, ne pa omejevati izključno na posamezne njegove dele."

S tem in še mnogi mi drugimi konkretnimi vprašanji se bomo morali soočiti v teh dneh, ko bomo obravnavali osnutke dokumentov za oba kongresa zveze sindikatov, da bomo v naslednjem štiriletnem obdobju lahko še bolj zadovoljni z doseženimi rezultati.

Janez Učakar

prva pomoč pri poškodbi oči

V industriji so najpogostejše mehanske, termične, radiacijske in kemične poškodbe oči. Poškodbe na očeh povzročajo lebdeči in odletajoči delci, kemične jedke snovi ter razni žarki. Ob stalnih opozorilih službe za varstvo pri delu in ob velikem številu zaščitnih očal ter obraznih ščitnikov, teoretično do poškodb oči sploh ne bi smelo priti. Oko pa se večkrat obnaša kot "magnet", ki kar privlači snovi, ki ga poškodujejo.

Ker je oko občutljiv in važen organ, skušamo napraviti vse v smislu preventive, v primeru nezgode pa nuditi uspešno prvo pomoč in zdravljenje. Poškodovano, boleče vneto oko je stalna nevarnost tudi za drugo, zdravo oko. Vsak delavec bi se moral te nevarnosti pri delu zavedati.

Obžalovanja vredna je pot v temo in črna očala za slepe, oziroma bela palica v roki, namesto nasmejanega obraza z zaščitnimi očali. Zato se moramo maksimalno prizadevati za preprečevanje očesnih poškodb pri naših delavcih.

NUDENJE PRVE POMOČI PRI POŠKODBI OČI.

Prvo pomoč poškodovancem oči po pravilih nudi industrijski bolničar, medicinska sestra ali tovarniški zdravnik. Pri kemičnih poškodbah pa si mora prvo pomoč nuditi poškodovanec sam, oziroma njegov sodelavec. To je v primerih poškodb s kislinami, lugi, apnom in jedkimi plini. Če bi v takih primerih iskal ponesrečenec prvo pomoč na rešilni postaji, bi nastale nepopravljive posledice.

PRVA POMOČ V OBRATU ALI NA DELOVIŠČU.

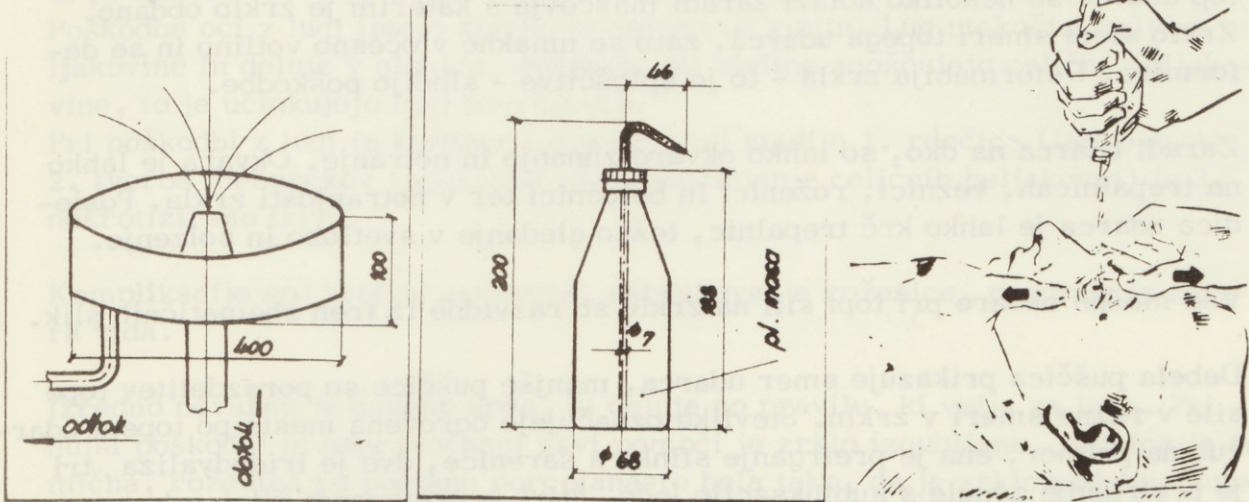
Vsi obrati, ki imajo opravka s kislinami, lugi, jedkimi kemikalijami ter apnom, morajo biti opremljeni z malimi fontanami za izpiranje oči ali s plastično izpiralko v omarici prve pomoči. Šele po izpiranju očesa z vodo naj sodelavec pripelje ponesrečenca na rešilno postajo, kjer bo dobil ustrezno pomoč zdravnika.

V obratu kjer imajo opravka z žganim apnom CaO ali z gašenim apnom Ca(OH₂) naj bi poleg male fontane imeli še pollitrsko izpiralko iz plastične mase, v ka-

teri bi se nahajala 1 % raztopina Triplex III za nevtralizacijo.

Pri brizganju že preje omenjenih kemičnih snovi, naj si delavec razpne trepalnici in izpira prizadeto oko z vodo na fontani.

To je učinkovitejše kot klasičen način, kjer s čisto gazo ali vato namočen o v vodi, sodelavec izpira ponesrečeno oko. Čistega robca, gaze ali vate navadno ni pri roki ob nesreči.

Mala fontana za izpiranje oči (sl. 1) Plastične izpiralke z 1% raztopino Triplex III (sl. 2) Klasičen način izpiranja očesa po dveh osebah (sl. 3)

Pri zaprašitvi s prahom žganega apna, oziroma gašenega apna, je treba najprej temeljito izprati na fontani, nato pa z 1 % raztopino Triplexa III. Po izpiranju prizadeto oko še ni dokončno izven nevarnosti. Delavca napotimo čimpreje na rešilno postajo. V hujših primerih naj dobi spremljevalca, oziroma naj se ga pelje k zdravniku z rešilnim avtomobilom.

ZDRAVNIŠKA POMOČ.

Industrijskemu zdravniku je dovoljeno odstranjevanje zasajenih tujkov v roženici, beločnici in trepalnici. Uporaba nevtralizacijskih raztopin ter površinskih anestetikov, mazil, kapljic.

Nudi prvo pomoč pri opeklinah, oparninah in mehanskih poškodbah. Pri notranjih poškodbah je dolžan ponesrečenca napotiti na očesno kliniko. Poškodovancu da injekcijo penicilina in ga primerno sterilno obveže.

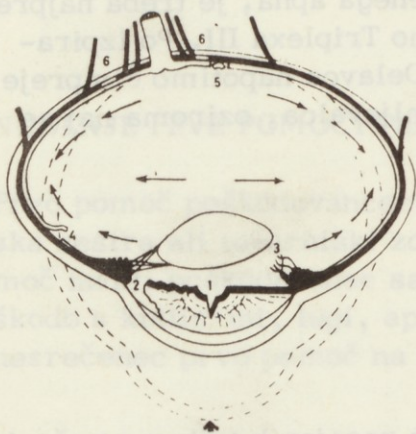
NAČIN POŠKODBE OČI IN PRVA POMOČ - TOPI UDARCI.

Pri delovanju tope sile na oko se zrklo pomakne v očesno votlino in se pri tem splošči. Delovanje tope sile in posledica na zrklo so odvisne od velikosti predmeta. Nevarnejši je manjši predmet, ker prizadene direktno zrklo, medtem, ko silo večjega predmeta oblaži površina pred očesno votlino. Vsak top udarec se nekoliko ublaži zaradi maščevja s katerim je zrklo obdano. Zrklo sledi smeri topega udarca, zato se umakne v očesno votlino in se deformira. Deformacija zrkla - to je sploščitve - sledijo poškodbe.

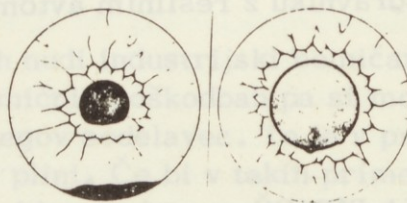
Zaradi udarca na oko, so lahko okvare zunanje in notranje. Okvara je lahko na trepalnicah, veznici, roženici in beločnici ter v notranjosti zrkla. Posledica udarca je lahko krč trepalnic, težko gledanje v svetlobo in solzenje.

Vse možne okvare pri topi sili na zrklo so razvidne iz treh shematičnih slik.

Debela puščica prikazuje smer udarca, manjše puščice so porazdelitev tope sile v razne smeri v zrklu. Številke označujejo ogrožena mesta po topem udarcu, na primer, ena je pretrganje sfinktra šarenice, dve je iridodializa, tri je pretrganje zonule s subluksacijo leče, štiri je pretrganje žilnice in pet do šest je raztrganje mrežice.

Shematični prikaz preoblikovanja (sploščanja) zrkla pri močnem udarcu s sprednje strani (sl. 4)

Pretrganje sfinktra (sl. 5); Iridodializa (sl. 6)

Spremembe na veznici, beločnici, roženici in šarenici opazimo lahko takoj pri dobri inspekciji zrkla. Vse ostale spremembe v notranjosti zrkla pa zahtevajo specialistični instrumentalni pregled.

V vseh primerih tope poškodbe očesa moramo poškodovanca poslati k zdravniku, oziroma po potrebi takoj na očesno kliniko s primerno zaščito poškodovanega očesa.

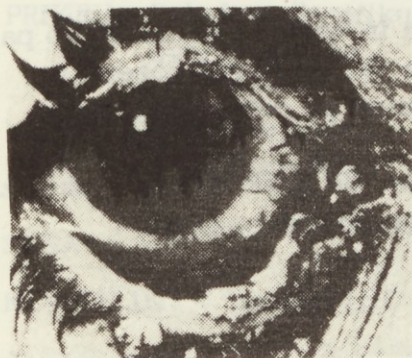
I Z J E D L I N E .

Med sredstva, ki povzročajo izjedline na očesu spadajo lugi, kisline in jedki plini. Prizadetost očesa je odvisna od množine jedkovine in stopnje pH (od količine H^+ in OH^- ionov). Vse jedkovine povzročajo opekline, ki jih označujemo po stadijih od I do III. Sveže jedkovine se ne sme podcenjevati tudi po nudenju prve pomoči, ker se razvoj poškodbe pokaže v naslednjih dneh. Poškodbe oči z lugi imajo slabšo prognozo od kislin. Lug utekočini celične beljakovine in deluje v globino, medtem, ko kisline zgoščujejo celične beljakovine, to je učinkujejo bolj površinsko.

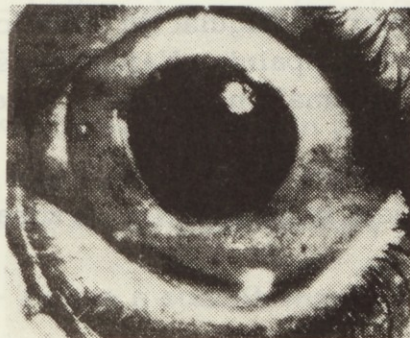
Pri poškodbi z lugi in kislinami opazimo tri stadije 1. rdečica (lahko vnetje), 2. tvorba mehurčkov (zgoščitev ali utekočinjenje celičnih beljakovin) in 3. nekrotizirano tkivo.

Komplikacije so: tvorba zarastlin, nabrekovanje roženice, predrtja in okvara vida.

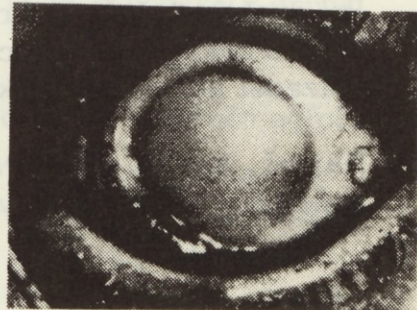
Izredno nevarno je gašeno apno, ki deluje po pravilu, ki velja za luge. Pri hujši poškodbi in nepravočasni prvi pomoči je zrklo izgubljeno, veznica je anemična, roženica pa postane porcelanasto bela tako, da je zrklo podobno kuhanemu ribjemu zrklu.

Vložki apna na trepalnicah in opekline očesa I. stopnje

Opekline očesa po apnu II. stopnje

Opekline očesa po apnu III. stopnje (kuhano ribje oko)

Za preprečitev II. in III. stopnje je nujno takojšnje izpiranje oči z vodo, temu pa sledi še ponovno izpiranje oči z neutralizacijskimi raztopinami.

Uporablja se:

Agresivna jedkovina	Protiv snov (nevtralizacijske raztopine)
Lug	0,5 % - 1 % raztopine očetne kisline ali 5 % raztopine C vitamina

Apno

10 % raztopine amonijevega tartrata
ali 1 % raztopine Triplex III

Kislina

2 % raztopine natrijevega bikarbonata

*Posledica na očesu zaradi apna
(Symblypharon)*

TERMIČNE POŠKODBE.

Pogoste termične poškodbe nastanejo zaradi brizganja vročih tekočin in raztaljenih kovin. Pri opeklinah ločimo tri simptome, ki so obenem stopnje poškodbe, n.pr.: prva stopnja hiperemija, druga edem, tretja nekroza.

Pri opeklinah ločimo primarno koagulacijo roženice in veznice sekundarno pa tvorba brazgotin veznice in trepalnic. Najugodnejše je, če je pri roženici prizadet samo epitel, ki se kmalu nadomesti, roženica pa ostane prozorna.

Največ, kar se da napraviti pri termični poškodbi je, da poškodovancu oko za-
vežemo s sterilnim povojem in ga napotimo k zdravniku.

Z A K L J U Č E K .

Vsak delavec mora biti previden pri očesni poškodbi, ki jo je dobil pri delu. Zavedati se mora, da ima že najmanjša poškodba očesa lahko hude posledice.

Če delavec s poškodovanim očesom po prvi pomoči noče k zdravniku, ga je treba prijaviti službi za zdravstveno - socialno varstvo delavcev pri delu.

žepna knjiga

Na 250 prodajnih mestih v Sloveniji, v samopostrežnicah, kioskih in seveda knjigarnah, čakajo ljubitelje branja nove knjige iz zbirke ŽEPNA KNJIGA.

Decembra lani je izšlo v tej zbirki prvih 12 knjig v moderni opremi in veza-
vi. Hitro so si pridobile številne prijatelje in v tistih trgovinah, kjer jih ni-
so skrili v kak kot, so nekateri najbolj priljubljeni naslovi kmalu pošli.

Letos izhajajo knjige v tej zbirki postopoma, doslej jih je izšlo osem, tik
pred izidom je deveta, VOJNA ZVEZD, po kateri je bil posnet najuspešnej-
ši znanstveno fantastični film vseh časov - knjiga bo prišla v prodajo ob istem
času, ko se bo v naših kinomatografih začel vrteti film.

Pred tem pa so že izšle knjige:

SATTLER: Bitka na Neretvi - pričevanje o najbolj krvavi bitki jugoslovanskih
partizanov.

ZORMAN: Draga moja Iza - sodobni roman domačega avtorja.

PRIKRIL: Pekel na Pacifiku - boji med mornaricami ZDA in Japonske v drugi
svetovni vojni.

WERTHEIMER: Kleopatra - kraljica, ljubimka in pustolovka na prestolu egipčan-
skih faraonov.

SEGAL: Ljubezneska zgodba - svetovni bestseller, predloga znanemu filmu.

KONSALIK: V omami LSD - roman o sužnjih mamil.

CAPOTE: Zajtrk pri Tiffanyju - umetniško dognana sodobna povest, po kateri
je bil posnet znani film.

KOŠIČEK: Ljubezzen, spolnost, sreča - nasveti seksologa in psihologa za
življenje v dvoje.

Najcenejše teh knjig so po 30.- din, večinoma se njihove cene gibljejo med
40.- in 60.- dinarji, najobsežnejše pa so po 90.- din. To so cene, ki do-
segajo komaj četrtino tiste cene, ki bi jo take knjige imele v normalni trdo
vezani izdaji.

še nekaj o stanovskem prazniku

Ker Dan borca in rudarski praznik sovpadata, ima celotni kolektiv TERMITA združeno proslavo in to enkrat v Ihanu, drugič v Moravčah. Letos je bila taka skupna proslava v ponedeljek, 3. julija in na vrsti so bile Moravče.

Proslava je bila prvotno predvidena na Mohorju nad Moravčami, kjer je postavljen spomenik v spomin na prvo bitko mengeško - moravške čete, ki je v drugi polovici septembra 1941 taborila na tem mestu in bila 21. septembra zaradi izdajstva obkoljena in napadena s tremi četami 171. nemškega policijskega bataljona. Sovražnik je v tem boju imel precejšnje izgube, partizani pa so se ponoči prebili iz obroča in se umaknili v smeri proti Limbarski gori!

Ker je bilo vreme na sam dan pred praznovanjem zelo neugodno, je bila letošnja proslava v zadnjem hipu prestavljena v Kulturni dom v Moravčah.

Udeleženci iz Ihana smo do zadnjega mislili, da bo proslava na Mohorju, ker nas je avtobus peljal po stari cesti iz Lukovice proti Moravčam, Vožnja je bila s tem še bolj zanimiva, saj se je marsikdo prvič v življenju peljal skozi vasi ob tej cesti, priznati pa moramo, da je bilo med nami tudi nekaj takih, ki so bili menda tudi prvič v Moravčah. Med udeleženci proslave so bili namreč tudi upokojenci in njihovi svojci.

Ker smo kljub temu, da smo se z avtobusom peljali po daljši trasi, imeli pred uradnim pričetkom proslave še malo časa za ogled moravških znamenitosti in zanimivosti, smo se seveda kmalu vsi znašli na "pred aperitivu" pri Kavki; uradni aperitiv je bil namreč pri samem vhodu v Dom, kjer je bila proslava. No samo vreme pa nam jo je zopet malo zagodlo; ko je bila proslava prenešana v Dom je posijalo sonce, a kljub temu je bilo vzdušje prisrčno in veselo, čeprav bi bilo mogoče na prostem še lepše.

Po uvodnem pozdravu predsednika organizacijskega odbora tov. Petka, je podal poročilo o razvoju TERMIT-a predsednik delavskega sveta tov. Loboda, nato pa je vse navzoče pozdravil in orisal pomen obeh praznovanj slavnostni govornik tov. Narat, predsednik OK ZK Domžale. Po govoru tov. Narata, je bila še manjša slovestnost, oziroma podelitev simboličnih priznanj delavcem in delavkam, kateri so že vrsto let v našem Kolektivu.

Za 30. letno sodelovanje sta bila nagrajena tov. Gregorič Davorin iz Peskoko-pov in tov. Lunar Jože iz Ilposa, za 25 let tov. Urbanija Jože, za 20 let tov.

Grojzdek Marjan, Lunar Marjan, Mežnar Štefka, Pajer Ivanka in Rožič Anica, za 10 let pa Kralj Marija, Pirc Janez, Dimc Marija, Dimc Vinko in Gašperlin Anica, vsi iz TOZD-a "Ilpos". Posebno nagrado za 40 - letno sodelovanje v podjetju pa je prejel tov. Jerman Jože in sicer umetniško izdelano majolko, ki je bila seveda polna !

Po svečani razdelitvi priznanj je bilo tovariško srečanje. Seveda tudi letos ni šlo brez partizanskega golaža in že tradicionalne termitove latvice z leseno žlico. Za dobro razpoloženje je skrbel priznani ansambel "Veseli Peskarji"!

Ob glasbi, plesu, kramljanju in obujanju spominov na prve začetke sedanjega podjetja, je čas kar prehitro minil !

S pozdravom na svidenje drugo leto na Oklu pri Ihanu smo se v poznih večernih urah poslovili od lepe moravške doline in prijaznih gostiteljev !

Jerman Jože

MALO ZA ŠALO

malo zares

Z ozirom na to, da se tudi pod novo "taktirko" v Ihanu v hali ni nič spremenilo, predlagamo, da prevzame upravljanje nad halo - ZAVOD ZA SPOMENIŠKO VARSTVO.

Po zadnjih informacijah pride vsa VARNOSTNA SLUŽBA v Ihanu, pod civilno upravo !

On

BREZ BESED...

~~~~~

Mama, inkasant je prišel kasirat za prejšnji mesec! Imaš dovolj denarja ali se moram spet igrat na dvorišče?

~~~~~

OH NE ! JANEZ, KAKSNO PRESENECENJE!

~~~~~

-Kako, da prodajaš ljudem vodico za lase, ko si pa sam popolnoma plešast..?

-Pa kaj potem, saj moj brat tudi prodaja nedrce!

~~~~~

POČASI SE PRIVAJAM..JUTRI BOM NOSIL ŽE METULJČKA...

SAMI STE MI NAROČILI, NAJ GA NA VSAK NACIN OBRZIM V POSTELJI!

